

Besvarelse af spørgsmål 331 fra Uddannelsesudvalget om sprog

1. Kan ministeren af- eller bekræfte, at det danske tidsskrift Referencen, som udgives af Bibliotekarforbundets Referencefaggruppe, har besluttet fremover kun eller hovedsageligt at udkomme på engelsk, ([Styrelsen for Bibliotek og Medier](#))
2. og kan ministeren af- eller bekræfte, at sidste år vedtog sprogtidsskriftet Hermes på tilsvarende vis at lukke for dansksprogede bidrag ([Dansk Sprognævn](#)),
3. og kan ministeren oplyse om disse fagblades funktioner og værdi for diverse faggrupper, bibliotekarer, danske biblioteker og brugerne af bibliotekerne ([Styrelsen for Bibliotek og Medier](#), [Dansk Sprognævn](#)),
4. og kan ministeren oplyse, hvor mange der bruger/læser de pågældende fagblade ([Styrelsen for Bibliotek og Medier](#), [Dansk Sprognævn](#)),
5. og anser ministeren tabet af dansk som fagsprog som en negativ eller positiv udvikling ([Dansk Sprognævn](#)),
6. Og agter regeringen at foretage sig noget med henblik på at værne om det danske sprog i det danske samfund ([departementet](#))

Dansk Sprognævn besvarer nedenfor spørgsmål 2, 3 og 5 nedenfor. Vi har desværre ikke mulighed for at besvare spørgsmål 4.

2. og kan ministeren af- eller bekræfte, at sidste år vedtog sprogtidsskriftet Hermes på tilsvarende vis at lukke for dansksprogede bidrag ([Dansk Sprognævn](#)),

Svar: Det fremgår af Hermes' hjemmeside samt af bagsiden af de enkelte numre at bidrag til Hermes bliver skrevet på engelsk, tysk, fransk eller spansk. Af forordet til Hermes nr. 39-2007 fremgår det at tidsskriftet nu er internationalt: "This issue can be seen as the end of a process from a primarily Danish to a truly international journal". Det fremgår af samme nummer at Hermes ikke har optaget danske artikler fra og med nummer 37 -2007.

Spørgsmålet kan således besvares bekræftende.

3. og kan ministeren oplyse om disse fagblades funktioner og værdi for diverse faggrupper, bibliotekarer, danske biblioteker og brugerne af bibliotekerne ([Styrelsen for Bibliotek og Medier](#), [Dansk Sprognævn](#)),

Svar: Hermes har efter Sprognævnets opfattelse stor betydning ikke blot for sprogforskere, men også for de fagfolk og fagområder som er genstand for forskernes undersøgelser, fx jura, medicin, handel og erhverv, interkulturel kommunikation, oversættelsesforskning og vidensøkonomi.

Som det fremgår af Forskningsministeriets og Danmarks Forskningsråds redegørelse fra 2000, har tidsskriftet endvidere haft betydning for unge sprogforskere som har haft mulighed for at publicere et resume af deres afhandlinger.

”Det Erhvervsproglige Fakultet, HHÅ, skriver: *De ph.d.-studerende udfærdiger samtidig et diskuterende resumé af deres afhandlinger (på dansk eller fremmedsprog), som offentliggøres i **Hermes - tidsskrift for sprogforskning**, der siden 1988 er blevet udgivet af Det Erhvervsproglige Fakultet.*” Godt begyndt - forskeruddannelsen i Danmark. Forskningsministeriet, Danmarks Forskningsråd. 22. februar 2000.

Hertil kommer endvidere at artikler fra Hermes ofte anvendes i undervisningen på universiteter og handelshøjskoler som del af kompendier om sprog og fagsprog.

Det kan konkluderes at tidsskriftet har central betydning både for forskning og undervisning på en lang række områder.

5. og anser ministeren tabet af dansk som fagsprog som en negativ eller positiv udvikling (**Dansk Sprognævn**),

Svar: Fordelingen af sider og artikler på sprog i Hermes i tidsskriftets levetid 1988 – 2007 fremgår af nedenstående tabel (jf. Hermes 39-2007):

1988-2007	dansk	norsk	svensk	engelsk	tysk	fransk	spansk	i alt
sider	2788	78	13	3096	1169	376	20	7540
artikler	278	5	1	225	91	25	1	626
sider i %	37,0%	1,0%	0,2%	41,1%	15,5%	5,0%	0,3%	100,0%
artikler i %	44,4%	0,8%	0,2%	35,9%	14,5%	4,0%	0,2%	100,0%

Det ses tydeligt at antallet af artikler på dansk (44 %) i denne periode overstiger antallet af artikler på engelsk (35,9 %), mens det er omvendt når man tæller sider. Her er 37 % danske og 41,1 % engelske. Det fremgår også at tyske og franske artikler udgør hhv. omtrent 15 % og 5 % af bidragene, mens norske, svenske og spanske bidrag ligger omkring eller under 1 %.

I Hermes nr. 37 og 38, som udkom efter overgangen til den nye ordning, er fordelingen følgende:

2006-2007	engelsk	tysk	i alt
sider	284	74	358
artikler	20	3	23
sider %	79,3%	20,7%	100%
artikler %	87,0%	13,0%	100%

Der har ikke i denne periode været publiceret artikler på fransk og spansk.

Sprognævnet har tidligere påpeget at man anser det for problematisk at danske sprogbrugere inden for et givet fagområde ophører med at tale og skrive dansk, og vi mener i konsekvens heraf at eliminering af dansksprogede artikler i tidsskrifter som Hermes repræsenterer et tab. Nævnet anerkender fuldt ud brugen af engelsk som internationalt videnskabsprog, men anbefaler at der samtidigt udvikles

redskaber og strategier til fortsat at sikre et dansk fagsprog som kan fungere parallelt med det engelske. Denne anbefaling er begrundet i at det ellers på længere sigt kan blive vanskeligt at udtrykke sig om alle emner på dansk.

Bortfaldet af dansk i Hermes rammer publicering af viden om sprog og sprogbrug på en lang række fagområder, ikke blot sprogvitenskaber. Sprognævnet ser denne udvikling som en konsekvens af regeringens globaliseringsstrategi hvor bevillinger til universiteterne bl.a. udmøntes med udgangspunkt i bibliometriske målinger af universiteternes videnskabelige produktion, hvor internationale publikationer typisk vægtes højere end danske. Hermed forsvinder overalt incitamentet til at publicere på dansk. Der har endnu ikke udviklet sig alternative metoder til formidling af ny viden på dansk.

Som et centralt redskab til at sikre fagsproget anbefaler nævnet at der fortsat gives mulighed for at publicere på dansk i faglige tidsskrifter som Hermes, samt at der oprettes en national termbank som kan indeholde danske og engelske fagudtryk samt deres oversættelse til andre sprog. Termbanken skal gøres tilgængelig for alle. Vi henviser endvidere til rapporten fra regeringens sprogudvalg, Sprog til tiden (2008) <http://www.kum.dk/sw69654.asp>

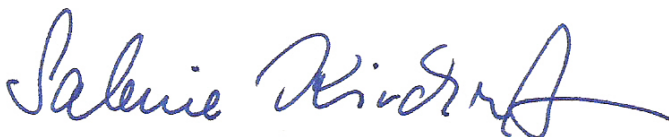
”Centralt i løsningen af universiteternes udfordringer står parallelsprogsbegrebet. Formålet med en parallelsprogsstrategi er at sikre forskeres, kandidaters og studerendes mulighed for at begå sig internationalt, og at der samtidig udvikles et fagsprog og en terminologi inden for alle områder, som er anvendelig i en dansksproget sammenhæng.” (s. 47).

”En indsats inden for dette område kan bidrage til opnåelse af parallelsproglighed i virksomheder, forskning og undervisning og dermed bidrage til at sikre, at dansk fagsprog kan bevares og udvikles i en dynamisk proces.” (s.74).

”Der er brug for en systematisk og kontinuerlig indsats for at sikre og udbygge dansk fagsprog, og det skal være klart, hvor ansvaret er placeret. Et centralt, nationalt terminologiarbejde bør iværksættes, herunder oprettelse af en *offentligt tilgængelig termbank*, som skal indeholde termer, definitioner, synonymer, eksempler mv. på dansk, engelsk og andre sprog. Arbejdet skal udføres i tæt samarbejde med uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet for at sikre, at resultatet bliver et fælles fagsprog.” (s.75).

Det kan tilføjes at den svenske regering som følge af det sprogudredningsarbejde som er foregået siden 2001, har styrket den nationale termbank (senest i 2007), og at det norske kultur- og kirke departement i sin sprogudredning har anbefalet oprettelsen af en norsk termbank. I begge udredninger har fagsproglig formidling på hhv. svensk og norsk ligeledes en central placering.

Med venlig hilsen

Sabine Kirchmeier-Andersen
Direktør